

TOSHKENT
UNIVERSITETI

AMALIY FANLAR

Umumiy Pedagogika

**TOSHKENT
UNIVERSITETI**
AMALIY FANLAR

**13-Mavzu:Pedagogika tarixi fan sifatida.
Eng qadimgi davrlardan to VII asrgacha
ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar.**

POʻ: D.T.Sobirov

PowerPointStore

13-Mavzu:Pedagogika tarixi fan sifatida. Eng qadimgi davrlardan to VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar.

REJA

1-reja

Pedagogika tarixi fanining predmeti, maqsad va vazifalari.

2-reja

- Pedagogika tarixi fan sifatida. Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar

3-reja

- Xalq og'zaki ijodida tarbiya.

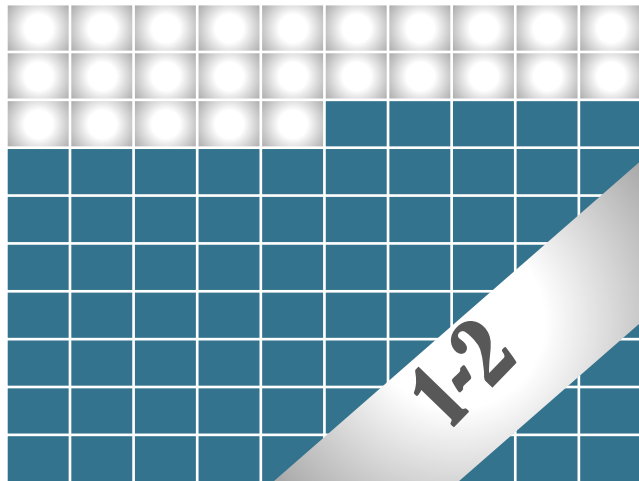
4-reja

- Ta'lim-tarbiya va pedagogik tarixini davrlashtirish muammolari.

5-reja

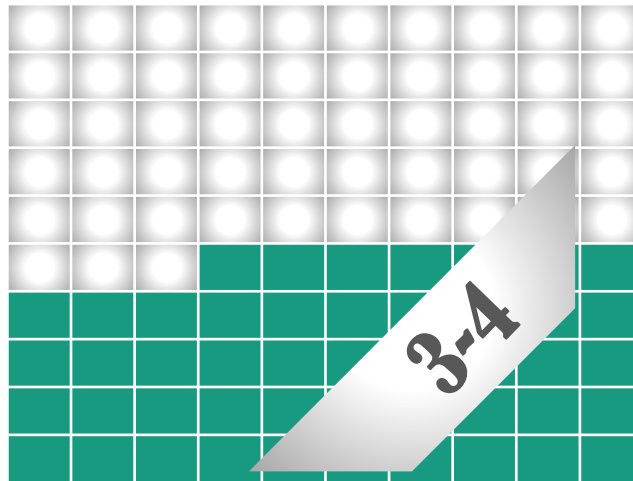
- Tarbiyada "Avesto" kitobining ahamiyati.

Adabiyotlar:

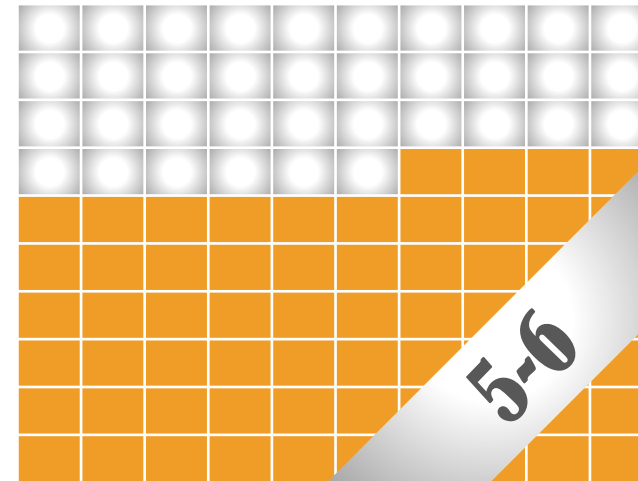
1. Abdullayeva, B.S. M.B.Urazova, N.X.Voxidova. Umumiy pedagogika – T.: “Sanostandart”, 2017.

2. Xodjayev. B. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. “Sano-Standart” nashriyoti. T., 2017.

3. Mavlonova R.A., Vohidova N.H., Raxmonqulova N.H.. Pedagogika nazariyasi va tarixi. –T.: Fan va texnologiyalar, 2010

4. Iskandarov, Haydarov. O'zbek pedagogikasi antalogiyasi. – T.: O'qituvchi, 2010.

[https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://n.ziyouz.com/books/kollej_va_otm_darsliklari/pedagogika/Pedagogika.%25201-qism%2520\(M.To%27taxo%27jayeve,%2520S.Nishonova\).pdf&ved=2ahUKEwiql6OOIP31AhWUn4sKHVLLB6QQFnoECACQAQ&usg=AOvVaw29iJulREoVJc-PryuKDKL6](https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://n.ziyouz.com/books/kollej_va_otm_darsliklari/pedagogika/Pedagogika.%25201-qism%2520(M.To%27taxo%27jayeve,%2520S.Nishonova).pdf&ved=2ahUKEwiql6OOIP31AhWUn4sKHVLLB6QQFnoECACQAQ&usg=AOvVaw29iJulREoVJc-PryuKDKL6)

Tayanch soʻzlar

- **Pedagogika**
- **Tarix**
- **Maktab**
- **Ta'lim-tarbiya**
- **Pedagogik g'oyalar**
- **Arxeologik yodgorliklar**
- **Me'muarlar**

“Pedagogika tarixi” fanining maqsadi va predmeti

“Pedagogika tarixi” faning maqsadi – eng qadimgi zamonlardan to hozirgi kungacha turli tarixiy davrlarda tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar taraqqiyotini tizimli yondashuv asosida o‘rganishdan iborat.

“Pedagogika tarixi” faning predmeti - eng qadimgi zamonlardan to hozirgi kungacha tarbiya, maktab va pedagogik fikrlarning rivojlanish jarayoni.

“Pedagogika tarixi” fanining vazifalari:

1. Milliy o‘z-o‘zini anglash, kasbiy rivojlanish bilan bog‘liqlikda umumiy va pedagogik madaniyatni shakllantirish;

2. Pedagogik fikrlar rivojini tahlil etish va tizimlashtirish;

3. Pedagogik g‘oyalarni tahlil etish asosida ularni o‘quv-tarbiya jarayoniga tatbiq etish.

Arxeologik
yodgorliklar;

Xalq og‘zaki
ijodi;

Qo‘lyozmalar

Adabiy
yodgorliklar

**Pedagoga tarixini
o‘rganish manbalari:**

Me’muarlar

Hujjatlar

Badiiy adabiyot

Sharq va G‘arb
mutafakkirlarining
asarlari

Eng qadimgi madaniy boyliklarimizni o‘rganishda quyidagi uch guruhga ajratilgan manbalarga tayanamiz:

Arxeologik qazilmalar natijasida topilgan ko‘rgazmali ashyolar.

Xalq og‘zaki ijodi materiallari hamda yozma manbalar.

Buyuk adiblar, allomalarning ijodiy me‘rosi.

Pedagogika tarixini insoniyat tarixi bilan bog'liqlikda o'rganish maqsadida quyidagi tarzda davrlashtish maqsadga muvofiq:

Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar;

VII asrdan XIV asrning birinchi yarmigacha O'rta Osiyoda tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar;

Sharq Uyg'onish davrida pedagogik fikrlarning rivojlanishi;

XIV asrning ikkinchi yarmi va XVI asrda Movaraunnahrda tarbiya va maktab;

XIV asrning ikkinchi yarmi va XVI asrda Movaraunnahrda pedagogik fikrlar rivoji

Pedagogika tarixini insoniyat tarixi bilan bog'liqlikda o'rganish maqsadida quyidagi tarzda davrlashtish maqsadga muvofiq:

XVII asrdan XIX asrning yarmigacha tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar rivoji;

XIX asrning 2-yarmi – XX asr boshida Turkiston o'lkasida tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar;

1917-1991 yillarda O'zbekistonda ta'lim tizimi va pedagogik fikrlar rivoji;

Mustaqil O'zbekiston ta'lim tizimi. Mustaqillik yillarida pedagogik fikrlar rivoji;

Eng qadimgi davrlardan XIX asrning birinchi yarmida jahon pedagogika fanining rivojlanish tarixi;

XIX asrning 2-yarmi – XX asrda jahon pedagogika faning rivoji;

Hozirgi davrda jahon mamlakatlari ta'lim tizimi va pedagogika fani rivoji.

Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar taraqqiyoti

Abu Lays Samarqandiy o'zining “Bo'stonul-orifun” asarida tarbiya va tarbiyalashning ma'nosini ta'riflab “Ey o'g'il, farzandlarni tarbiyalashdan oldin o'zingni tarbiyala, tarbiya ko'rgan oilada baododb, yaxshi fazilatli, bilimli odam voyaga yetadi ”- degan edi.

Abu Ali ibn Sino “Kimga qanday pandu nasihat qilsang unga eng avvalo o'zing amal qil ” degan alloma.

Yusuf Xos Hojibning “Qutadug'u bilik”, Ahmad Yugnakiyning “Hibbat ul-haqoyiq”, Abu Rayhon Beruniyning hikmatlari, Ibn Sinoning “Tadbir-al-manozil”, Alisher Navoiyning “Mahbub ul-qulib”, Koshifiyning “Axloqi Muhsiniy” asarlaridagi fikrlar ta'lim tarbiya va pedagogik fikrlarni taraqqiyotiga ulkan hissa qo'shgan.

Xalq maktablari, san'at maktablari

Eramizdan oldin taxminan 484(480)—431(425) yillarda yashagan yunon tarixchisi Gerodotning Tarix kitobida qadimgi forslar, saklar, massagetlarning ta'lim-tarbiya tarziga oid muhim ma'lumotlar berilgan. Forslarning eng sharaflaydigan narsasi jasurlikdir, - deydi olim. Shunga ko'ra ular ko'proq o'g'il bolalardan faxrlanganlar. Podshoh ham kimning o'g'li ko'p bo'lsa, unga har yili sovg'a-salomlar yuborgan. Bundan tashqari bolalarning yoshiga ham e'tibor berishgan. O'g'il bolalarni besh yoshdan yigirma yoshigacha faqat uch narsaga: otda yurish, kamondan otish, to'g'ri so'zlikka o'rgatilgan. Bolani besh yoshgacha otasiga ko'rsatmaganlar, u ayollar tarbiyasida bo'lgan.

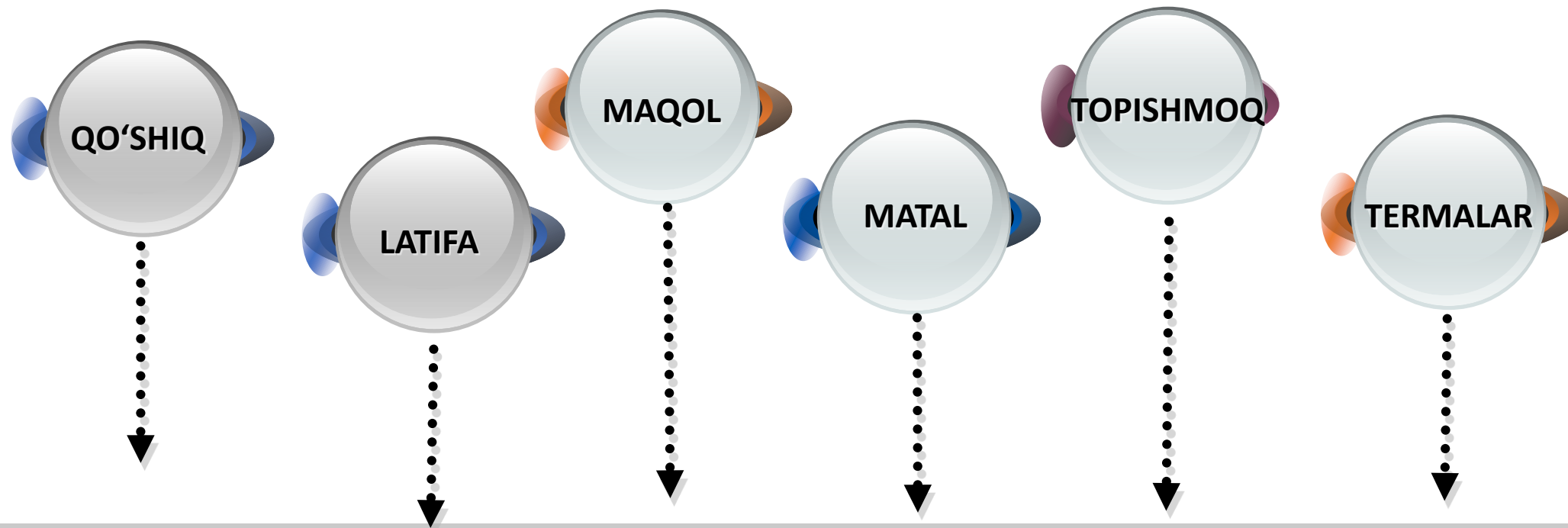
Xalq og‘zaki ijodida xalq pedagogikasining boshlanishi va eng qadimgi yozma manbalarda ta’limotlar.

Xalq pedagogikasining tarbiyaviy imkoniyatlari deganda xalq tarbiya tajribasidan joy olgan empirik pedagogik bilimlar, ma’lumotlar, malakalar va ko‘nikmalarning zamonaviy maktab va oila tarbiyaviy sistemasida bolalar va o‘quvchi-yoshlarni tarbiyalash maqsad va vazifalarini hal etish uchun zarurligi(qulay shart-sharoit yaratishi) tushuniladi.

Savol: Xalq og‘zaki ijodiga nimalar kiradi?

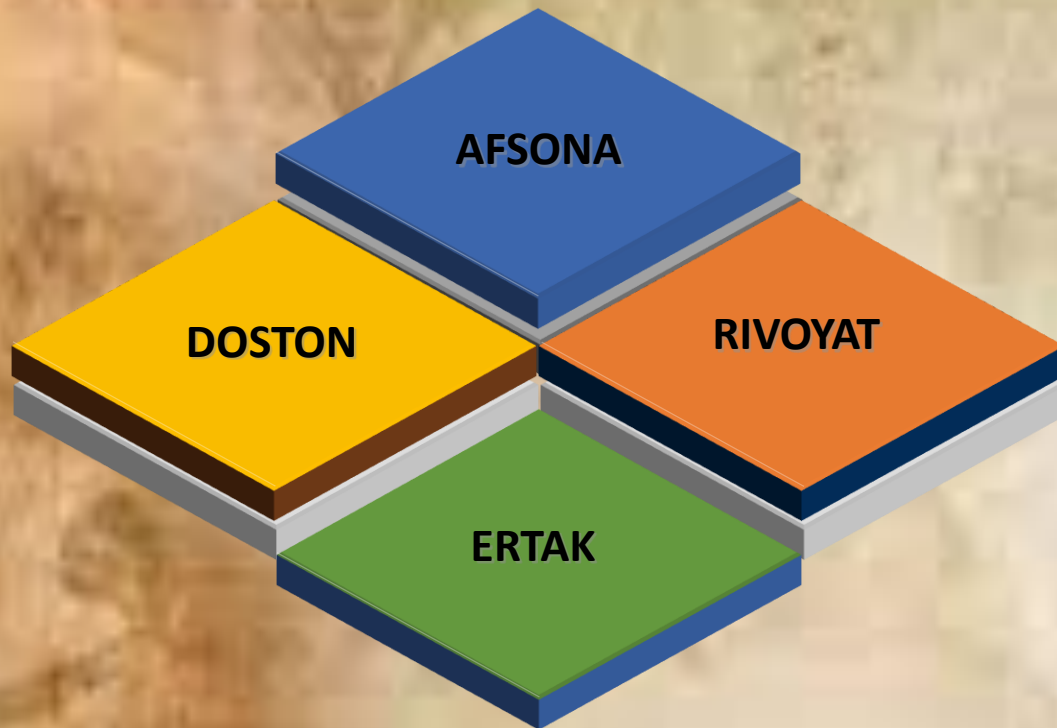

Xalq og‘zaki ijodi na’munalari

Kichik hajmli xalq og‘zaki ijodi na’munalari

Xalq og‘zaki ijodi na’munalari

“Avesto” Eng qadimgi davrlarning madaniy yozma yodgorligi.

“Avesto” – otashparastlik, ya’ni zardushtiylik diniga e’tiqod qilgan ota-bobolarning muqaddas kitobi. Otashparastlikka bundan qariyb uch ming yil muqaddam O’rta Osiyo, Eron va Ozarbayjon xalqlari e’tiqod qilganlar. Asar o’sha xalqlarning qadimgi ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayoti, diniy qarashlari va olam haqidagi tasavvurlarini bilishda muhim, qimmatli manba hisoblanadi.

“Avesto” Eng qadimgi davrlarning madaniy yozma yodgorligi.

“Avesto”ning
yaratilishi davlat
arbobi, otarbon
unvonlari sohibi,
Spitamen nomi bilan
bog’liq bo’lib,
Spitamen номи билан
боғлик бўлиб,
Spitamen Zardusht
tahminan mil.avv. 630-
553 yillarda yashagan.

E'TIBORINGIZ
UCHUN RAHMAT!

